

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISY LAJOS.
Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz.
Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill.
Többszöri közlésnél ártedvezmény. ::
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

Tisztviselők kongresszusa.

Nyitra, április 28.

Az „Állami Tisztviselők Országos Egyesületének” elnöke május hó 19-re országos kongresszusra hívta össze az állami tisztviselőket. A kongresszus főcélja megszürgetni az állami tisztviselők anyagi ügyeinek rendezését, nevezetesen megtenni a szükséges lépéseket a drágasági és családi pótlék rendszeresítésére, nem különben a nyugdíjtörvény revíziójára.

Ezzel kapcsolatosan egy bizarr terv merült fel a kongresszust előkészítő bizottságban. Egyenesen a kongresszusból egy küldöttséget akarnak meneszteni a királyhoz, a mely a legmagasabb helyen is előadja azokat a bajokat, melyek a tisztviselőket ezidő szerint nyomják.

Szabad mindenkinek és első sorban az állami tisztviselőknek az állami élet legfőbb tekintélyéhez, a királyhoz folyamodni, mégis a jelen esetben a terv nyilvánvaló lehetetlenség, mert nem is gondolható, hogy a kongresszus többsége ilyen céltalan demonstráció által óhajtana nyomatékot adni igazainak és nem tételezhető fel, hogy a király egy ilyen

deputációt, a mely a kormány és a törvényhozás elleni nyílt tüntetés jellegével bírna, színe elé bocsátana. Ez az udvari szokásokkal szembeeszköző ellentétben állana.

Tisztán társadalmi szervezetek, mint a minők a különféle egyetek és társulatok, egyházak, hitfelekezetek, városok és községek, vállalatok és bizottságok felkereshetik a trónt a kormány engedélye nélkül is, bár a nálunk uralkodó szokás szerint még ezeknek az audienciáját is a kormány szokta előkészíteni. De hogy hivatalos testületek a kormány megkerülésével nyissanak maguknak utat a trónhoz, ez gondolatnak merész, tervnek kivihetetlen. Azért azt hisszük, az egész csak egy keserű kifakadás, az elégedetlenségnek olyan röpke szava, a melyet még jól megfognak fontolni, mielőtt tette váltánának be.

Az állami tisztviselőkkel egy napon a megyei és városi tisztviselők is kongresszust szándékoznak tartani és az ő céljuk is megszürgetni a drágasági és a családi pótlékot, úgyszintén a nyugdíjtörvénynek a megyei és városi tisztviselőkre való kiterjesztését.

Nincs ebben az országban komoly megfontolással bíró ember, a ki be nem látná, hogy a tisztviselők anyagi ügyeinek rendezése kiváló állami érdek és a tisztviselők megelégedésétől nagy mérvben függ azoknak a munkaköröknek hűségese és pontos betöltése, melyek az állampolgárok szellemi és anyagi érdekeinek szálait karolják át.

De azt is meg kell engedni, hogy egy olyan országban, a melynek közgazdasági élete még ki nem alakult, sőt még nagyon messze van más országok közgazdasági állapotaitól, a tisztviselők anyagi ellátása és általában az állam összes szükségletei csak bizonyos fokozatok szerint elégíthetők ki. Tisztára lehetetlenség az, hogy nálunk a bírósági, közigazgatási, pénzügyi tisztviselőnek olyan fizetése legyen, mint a minő van a német, francia vagy angol tisztviselőnek. Hiszen ehhez szükséges lenne az, hogy az állam jövedelmei is olyan arányúak legyenek, mint a minőkkel Nyugateurópának nagy államai rendelkeznek.

Nekünk tehát nem szabad ezekre a nagy közgazdasági tőkékkel bíró államokra hivatkoznunk akkor, mi-

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Úszó jéghegyek.

Hogyan keletkeznek és hol láthatók a legszebb úszó jéghegyek? — Minő veszedelemben kerítik a hajókat? Egy angol gőzös sorsa, hatszázhetven ember halála. — A jéghegyek alakja. — Jéghegyekből alkotott szigetek.

A Titanic hajó katasztrófája újra ráterelte a figyelmet az oceán egyik gyönyörű látványosságára, a jéghegyekre, melyek azonban, mint ez a legújabb szerencsétlenség is mutatja, mérhetetlen veszélyt is hoznak a hajókra.

Az oceánt átszelő nagy gőzösök utasainak gyakran van részük abban a gyönyörűségben, hogy úszó jéghegyeket lássanak. Valóban nagy gyönyörűség ez, mert szebb látványt el sem lehet képzelni mint ezeket a hatalmas jégtömböket, a melyek mindenféle szint játszanak, amikor rájuk veti a sugarait a felkelő nap. Ilyenkor azt hiszi a szemlélő, hogy a tündérmeséknek valami pompás várkastélyát látja, melynek falai dusan meg vannak rakva mindenféle színű, ragyogó drágakövekkel. Órákig lehet gyönyörködni az ilyen uszó jéghegyekben.

A déli és északi sark közelében keletkeznek leginkább ezek a jéghegyek. A tenger fenekén keletkezett jégtömb felszáll a víz színére s ott ide-oda uszik. Eleinte nagyon gyöngye és könnyen szétmálna, ha napsugár érné, de két-három év múltán egyre jobban megkeményedik és megnő. Azután messze elúsztatja ezeket a hullámok mozgása s eljutnak Amerika partvidékeire is. A Kanadából és az Egyesült Államokból Európába igyekező gőzösök utasai ezért látnak gyakran jéghegyeket.

Vannak olyan jéghegyek is, a melyeket a folyók dobznak bele a tengerbe vagy pedig a lecsúszó glecserekből keletkeztek. Az előbbiek rendszeren kiesnyek, az utóbbiak azonban néha ötszáz méternyi szélesek és kétszáz méternyi magasságban merednek ki a hullámokból.

Labrador partvidékein láthatók a legszebb uszó jéghegyek. Az északi sarkból kerülnek ezek oda, rendszeren tavasz táján s hónapokig usznak ide-oda, míg végre a nap sugaraiban olvadozni kezdenek és sok idő múlva teljesen eltűnnek. A nap csak nehezen tud megbirkózni ezekkel a tömör jégtömbökkel, a melyeket több esztendő tele erősített meg és tett rendkívül keménnyé. Az első pillanatra pedig azt

hihetnők, hogy nagyon gyengék s azonnal szétmálnának, hogyha hozzá ütődnek a hajó. A nap sugaraiban ugyanis majdnem átlátszónak mutatkozik a jéghegy s e miatt hisszük gyöngének és könnyen szétmálnak. Pedig bizony erős és hoszu munkát adna a szétrobantása.

A hajókat nagy veszedelemben keríthetik a jéghegyek s nem egyszer megtörtént már, hogy egyik-másik hamarosan elsüllyesztett valamelyik nagy gőzöst, a melykbe véletlenül beleütközött. A szép látvány tehát veszedelmet is rejt magában. A hajók tisztjei, különösen éjjel nagy figyelemmel őrködnek a hajóhídon, hogy megakadályozhassák az ilyen jéghegygyel való összeütközést, mely még a más hajóval való összeütközésnél is veszedelmesebb. Ha két hajó összeütközik, legalább az egyik kevésbé sérül meg s megmentheti a másiknak az utasait. De ha jéghegygyel ütközik össze a hajó akkor a veszedelem nagysága kiszámíthatatlan. A jéghegyet könnyű dióhéj gyanánt dobálják ide-oda a hullámok, s ha rettenetes sulyával megüti a hajót, akkor ez nyomban széttorik és menthetetlenül elvész az utasaival együtt. Ez a sor ért néhány évvel ezelőtt egy nagy angol gőzöst is. Éjjel a hajó

dön az állam hivatalnokainak ellátása szóba kerül, hanem számot kell vetnünk a saját anyagi erőnkkel és ehhez képest kell az ügy rendezéséhez hozzáfognunk.

A helyes vezérelv e tekintetben csak az lehet, hogy a mily mértékben fejlődik az ország közgazdasági élete, abban az arányban kell a tisztviselők járandóságait is emelni. Tartson lépést a tisztviselők javadalmazása az állam jövedelmeinek fokozásával. Ezt az elvet a kormányok egy idő óta követik is, úgy hogy körülbelül 20 év óta a tisztviselői fizetések legalább is olyan százalékkal emelkedtek, mint a minő emelkedést mutatnak fel az állam jövedelmei. Tovább menni ezen a téren *e percben* nem lehet, mert fel kellene billennie az államháztartás egyensúlyának, ha a személyi kiadások a közjövödelmek mértékét meghaladnák.

Ezzel azonban nem azt akarjuk mondani, hogy a tisztviselők időtlenidőkig várjanak, a míg anyagi ellátásuk más országok hivatalnokaival egyenlő arányban biztosítottatik. Az államnak be kell látnia azt, hogy hivatalnokainak jogos igényei nap-nap után növekednek s azért egész erejét fel kell használnia a közgazdasági tőkék gyarapítására. Egy olyan államnak, a melyet az európai viszonyok a modern gazdasági haladás áramába belesodortak, számtalan sok módja van a folyton tartó és fokozatosan emelkedő gazdagodásra. Pedig Magyarország egy ilyen állam, a Kelet és Nyugat gazdasági életének egész vérkeringése hullámozik felette, a viszonyok nem csak kínálgatnak minket a gazdasági versenynyel, hanem mintegy rákényszerítenek arra.

Csak rossz közgazdasági politikának lehet tulajdonítani, ha köz-

gazdaságunk nem emelkedik azon arányok szerint, melyeket az állami élet igényeinek fejlődése feltüntet. Így például a jövedelmező állami üzemek rendszere nálunk még egy olyan fogalom, melylyel a kormányok nem tudnak megbarátkozni, mert politikai hatalommal bíró tényezők érdekköreit érinti. Számtalan új állami üzem lehetne létesíteni, a melyek most a magánspekuláció kezében vannak és akárhány létező üzem lehetne jövedelmezőbbé tenni, a melyeket most ismét csak a magán érdekek vasgyűrűje valósággal agyonszorogat.

A tisztviselők jól teszik, ha folyton mozognak javadalmazásuk érdekében, de ne követeljenek egyszerre mindent, hanem a jogos igényeikért folytatott szívós küzdelemmel kényszerítsék az államot közgazdasági erőinek fejlesztésére és a választásoknál azokat a pártokat támogassák, a melyek életre való gazdasági programmal lépnek a választóközön-ség elé.

A négyszögletes kör keresése.

Amily mértani lehetetlenség a négyszögletes kör, épp oly politikai lehetetlenség a parlament jelenlegi többségének és az ellenzéki pártoknak megegyezése akár a véderőreform, akár pedig a választójogi reform dolgában.

Az ellenzék egy része az ország jogainak birtokállományát a véderőreform által megesebnitani semmi áron nem engedi; az ellenzék másik része pedig le nem teszi a fegyvert mindaddig, a míg messzemenő választójogi reformot nem kap. A parlamenti többség és annak vezetője, hívják Khuen-Hédervárynak, vagy Lukács Lászlónak, a véderőreformon nem változtathat, széles alapra fektetett választói jogot nem adhat.

A eszelekvés ultima rációja itt az új választás, a mely hogy nyugalmat hozzon a parlamenti viszonyokba, két feltételnek kell megfelelnie. Először világos és szabatos programmal kell megindulnia; másodsor be-

esületes módon, a nálunk elérhető tisztaságnak és szabadságnak teljes biztosítása mellett kell végbe mennie.

Minden párt mondja meg, elfogadja-e a véderőreformot azokkal a terhekkel és jogmegszorító intézkedésekkel, a melyek benne foglaltatnak és ha nem fogadja el, mit kíván a javaslaton változtatni közjogi és teherkönyvitési szempontból?

Minden párt írja körül választójogi álláspontját, hadd tudjuk meg, mi e tekintetben a többség törekvése, mi az ellenzéki pártoké? Általános frázisokból már eleget hallottunk, tudni akarjuk most már minő mérvű kiterjesztését ennek a jognak kívánják a küzdő pártok, minő vezérelvek szerint akarják keresztülvinni a kerületek beosztását, minő intézkedéseket tartanak szükségesnek a választási joggyakorlat szabadságának biztosítására.

Minden párt annyira szeret hivatkozni Anglia példájára, valahányszor alkotmányjogi kérdésekről van szó, talán mégis okos dolog lenne, mielőtt Angliának parlamenti viszonyait mintául vennők, követni az angol parlamentaris élet alapfeltételét alkotó azt a szabályt, hogy a politikai helyzet felett uralkodó nagy kérdések szabatos körvonalozásban állítassanak a választóközön-ség szemé elé.

Hasonló világosságot és szabatoságot követel a pártok kulturális, közgazdasági és szociális programja is.

Ha ennek a kelléknek a pártok becsületesen megfelelnek és ha ezzel még a választási tisztaságot is, mint szintén elengedhetetlen követelményt, összekötik, akkor lehet az új választások által olyan parlamenti rendet teremteni, mely a zavartalan munkát s ennek keretei között a többség akaratának érvényesülését feltétlenül biztosítja.

Ellenkező esetben a zavarok végtelen hosszúra nyúlnak és a rend helyreállítására irányuló minden törekvés nem lesz egyéb, mint a négyszögletes körnek meddő keresése.

A gazdatársadalmi tevékenység.

Sereányi Béla gróf földművelésügyi miniszter nem egy ízben jelentette már ki, hogy a magyar mezőgazdaság fejlesztéséhez nélkülözhetetlen dolognak tartja a gazdatársadalmi tevékenységet s éppen azért annak nagy jelentőséget tulajdonít, kormányzati programjának ez okból egyik sarkalatos pontja a gazdatársadalmi tevékenység fejlesztése.

őre észrevette Labrador közelében, hogy valami nagy fekete test úszik feléjük. Éppen a hajó irányával szemközt úszott a viharos hullámokon. Az őr azonnal értesítette erről a hajó tisztjeit, akik azután vészjelet adtak. Azt hitték, hogy egy másik hajó közeledik feléjük. A vészjelre azonban nem kapott választ s a nagy fekete test egyre közelebb ért. A villamos reflektor fényénél hamarosan rájöttek azután a hajóstisztek, hogy egy hatalmas jéghegy úszik feléjük. A villamos fényben ezer színt játszott a majdnem kétszáz méternyi magasságú jégtömb s a hajó fedélzetére tödült utasok szinte meglepedeztek a veszedelemről a gyönyörű látvány hatása alatt. Csak néhány percig tartott a gyönyörködésük, azután rettenetes sors várt rájuk. A jéghegyet nem lehetett hamarosan kikerülni s nagy erővel ütdött hozzá a hajóhoz, melynek első részét teljesen összetörte. A hajón óriási zürzavar és rémület támadt. A mentő csónakokat már nem lehetett leereszteni és semmi remény nem volt a menekülésre. Az utasok kétségbeesetten rohantak a hajó hátulsó részére, de már csak a rettenetes halál várt rájuk. A hajó hirtelen súlyedni kezdett és tíz perc múlva elnyelte a tenger a rajta levőkkel együtt.

Hatszázhetven ember fult ekkor a tengerbe. Három matróz felkapaszkodott a jéghegy egyik kiálló esüására. A jéghegy azután elúszott velük. Négy nap múlva rájuk akadt egy amerikai hajó, de már csak egynek menthette meg az életét. A három matróz közül egy megfagyott, a másik pedig az éhségtől megőrült és nemsokára elpusztult. A harmadik matrózt eszméletlen állapotban szállították fel a hajóra s a gondos ápolás megmentette az életét. Ilyen tragédiának okozója lehet az úszó jéghegy. Az utasok, ha szerencsésen megmenekültek a veszedelemtől, elragadtatással szoktak beszélni a jéghegyekről, amelyeknek színe és formája valóban tündéries képet nyújt és a mesék világát ébreszti fel az ember lelkében.

A jéghegyek gyakran a legszebb formájuk s messziről hajónak, palotának, török templomnak, kínai pagodának látszanak s a nap ragyogó sugaraiban esodálatos színekben tündökölnék. Van olyan jéghegy is, a melyik messziről hatalmas várnak látszik. Még kapuja is van a közepén. Baloldali része magát a várat ábrázolja, jobboldali része pedig a bástyát. Új-Foundlandban, St. Johns közelében láttak egy ilyen érdekes jéghegyet s ugyan csak megbámulták a gőzhajó utasai. Belle-Isle

közében pedig egy hatalmas úszó dockra bukkantak, mely majdnem tévedésbe ejtette a hajó tapasztalt kapitányát.

A labradori Battle Harbov partjának közelében néhány év előtt egy olvadásban levő jéghegy került a tenger utasainak szemé elé. A hullámok a part közelében úsztatták ezt az olvadó jéghegyet, mely messziről olyannak látszott, mintba valami mesebeli sárkány lett volna, mely két első lábát feltartva hátán úsznék a hullámokon. Még olvadásában is nagyszerű volt s esodájára jártak az emberek.

Az utazók megfigyelése szerint gyakran megtörténik az is, hogy több jéghegyből alakul egy-egy óriási jéghegy. Az úszó jégtömböket egymásba akasztják a hullámok, azok azután egymáshoz fagnak és így úsznak tovább valóságos szigeteket alkotva.

A jéghegyekkel való találkozás annál veszélyesebb minél nyugtalanabb a tenger. A háborgó hullámok a hatalmas jégtömeget egy pillanat alatt más irányba sodorják s így megtörténhetik, hogy a kitérő hajó egyenesen neki megy a pályasíkjából kilendített jégkolosszusnak. De nyugodt tengeren is nagy a veszély, hiszen a Titanic katasztrófája szélesesendes időben történt — csillagos ég alatt.

A gazdátársadalmi tevékenységnek legfőbb szervei a vármegyei gazdasági egyesületek voltak és azok most is. A gazdasági egyesületeknek anyagi ereje azonban nem áll arányban azokkal a feladatokkal, amelyek betöltését az egyesületektől várják. Törzsvagyona alig egynéhány gazdasági egyesületnek van, az évi kiadásokat a legtöbb egyesület a nagyon is gyéren befolyó tagdíjakból fedezi, amelyek tulnyomó nagy részét a gazdasági egyesületeknél is az ősi magyar virtusból kifolyólag rendszerint mint hátrálékot könyvelik el. Lelkesedés, hozzáértés bőven akadna a gazdasági egyesületek falain belül, de rendszerint hiányzik a kivitelhez szükséges pénz.

A földmivélségi miniszter most azáltal segített a gazdasági egyesületek helyzetén, hogy az állami költségvetésben nagyobb összeget vett fel, amelyből 10 éven állandó rendszeres évi segélyben fogja részesíteni az összes gazdasági egyesületeket. Nem mindegyik gazdasági egyesület kap egyforma segélyt. A miniszter mindenekelőtt jelentőségükhöz mérten, a gazdasági egyesületeket csoportokba osztotta. Az első csoportbeliek évente 7,000 a második csoportbeliek 5,000 a harmadik csoportbeliek 3,000 és végül a negyedik csoportbeliek évi 2,000 korona államsegélyt fognak kapni. Magától értetődik, hogy magasabb rangosztályban segélyezés szempontjából azokat az egyesületeket sorozta a miniszter, a melyeknek a működési területe mezőgazdasági szempontból jelentősebb vidékekre esik.

Az államsegély ellenértéke fejében azonban a miniszter kikötéseket tett a gazdasági egyesületekkel szemben. Némelyik gazdasági egyesület működését ugyanis az benitotta leginkább, hogy annak ügyeit nem gazdaságilag szakképzett titkár irányította, hanem csak olyan dilettáns tisztviselő, akinek a vármegyénél még egyéb állása is volt és aki a gazdasági egyesületi titkárságot csak holmi mellékfoglalkozásnak tekintette. A miniszter most kimondta, hogy az első, második és harmadik csoportba tartozó egyesületek, ha az államsegélyt igénybe veszik, kötelesek mezőgazdaságilag szakképzett titkárt alkalmazni, még pedig úgy, hogy az első, második csoporthoz tartozó egyesületek titkárai mellékfoglalkozást sem vállalhatnak, hanem kötelesek minden idejüket a gazdasági egyesület ügyeinek viteleire szentelni. A harmadik rangosztályú gazdasági egyesület titkárainál meg van engedve a mellékfoglalkozás, a negyediknél természetesen szinte, itt a miniszter elengedte azt is, hogy az egyesületi titkár gazdasági szakképzettséggel bírjon, de alig hisszük, hogy akadjon egyesület, amelyik ezt a kedvezményt igénybe venné, mert hiszen az államsegély módját nyújt arra, hogy minden egyesület szakképzett titkárt alkalmazhasson, annyival is inkább, mert a gazdasági akadémiák elég bőven termelik az okleveles gazdaságosokat. Az első csoportbeli gazdasági egyesületeknél kötelező azonkívül a titkáron kívül még egy másik gazdasági szakképzettséggel bíró egyén alkalmazása.

Hogy ennek az üdvös rendelkezésnek mily következményei lesznek, azt mindenki előre láthatja. A gazdasági egyesületek mozgalmi ezáltal szakszerű irányítást nyernek és meg fog szünni a dilettáns ide-oda kapkodás, a gazdasági egyesületek munkájába minden oldalon bevonul a tervszerűség.

Serényi miniszter ezenkívül az államsegély ellenértéke fejében kikötötte magának, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek pénzes ügykezelését, valamint működését is fokozottabb mértékben ellenőrizhesse. Szem előtt tartotta azonban a gazdasági egyesületek autonómiáját s éppen ezért az ellenőrzési jogot áruházta a *Gazdasági Egyesületek Országos*

Szövetségére, mely ezáltal mint az ország szívében munkálkodó gazdátársadalmi szervezet jelentékenyebb befolyásra tesz szert, a vidék gazdátársadalmi életének irányítására is. Ez a rendszeresített államsegély azonban teljesen független a gazdasági egyesületek multban is szokásos támogatásától. Serényi miniszter elhatározása tehát merőben új dolog és előreláthatólag nagy kihatású lesz a gazdátársadalmi tevékenység fejlődésére.

A nőegylet kabaréja.

Szorongásig megtelt nézőtér előtt folyt le a hó 20-án a *Nyitrai Keresztény Nőegyletnek* a nyitramegyei nemzeti színházban rendezett kabaré előadása. Már napokkal az előadást megelőzőleg minden jegy elkelt, jóllehet a színházi zenekar helye is a nézőtér céljaira lett átalakítva, sőt a sorok melletti pótiszékek beállításával is igyekezett a rendezőség az ülőhelyek számát szaporítani. Az évek óta nem tapasztalt nagy érdeklődést mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az utolsó főpróbán a nagy számban megjelent közönség szintén belépti díj mellett vett részt.

Mielőtt magának az előadásnak ismertetésére rátérnénk, elsősorban is Dr. Gyürky Geyzáné urnőről, az egyesület nemes lelkű társelnökjéről kell meleg hangon megemlékeznünk, mert az ő fáradhatatlan kitartása, végtelen türelme és tapintatos vezetése hozta létre elsősorban az elért fényes nagy sikert.

Auber: Portieci némájával kezdődött az impozáns és változatos műsor, melyet a *Nyitrai Egyházi Zeneegylet* fegyelmezett összejátékkal nagy hatást keltve adott elő. Utána egyfelvonásos bohózat következett: *Egy csésze tea*. A darab összes szereplőinek teljes elismeréssel adózunk, dr. Hável Józsefné urnő egy hivatásos színésznő rutinjával mozgott a színpadon. Kitűnő játékában méltó partnerei voltak dr. Györbörő Gábor, Gyürky Ferenc és dr. Bossányi Kálmán, Villedeuill báró, Izidor Camoufflet hivatalnok, illetve József inas személyesítői.

Ezután *Tenczer Gyuláné* urnő zongorajátékában gyönyörködtünk, ki Bethoveen „C” moll sonátáját adta elő. Tenczer Gyuláné zongorajátéka több nyilvános szerepléséből sokkal ismertebb közönségünk előtt, semhogy az ehelyütt külön dicséret méltatást igényelne, természetesen zúgó tapsvihar fejezte ki ez alkalommal is az általános tetszést, melynek elhangzása után egy alig 15 éves bájos gyermekleány: *Kálmán Maresa* hegedűművésznő lépett a lámpák elé. A műsor ugyan Kálmán Maresa úrhölgyet kifejezett kívánságára csupán mint „Hubai tanár tanítványát” mutatta be, a kisasszony indokolatlan szerénysége azonban nem akadályozhat meg bennünket abban, hogy róla mint igazi művésznőről a legnagyobb elragadtatás hangján ne írjunk. Haendel: *Larghetto*-ját, Tschaikovszky *Serenade* melancholique-ját, Sarasate: *Spanyol táncát* egyforma gyönyörrel és mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a közönség. Minden darab után frenetikus és szünni nem akaró tapsvihar tangzott fel, melyet aztán ráadásul egy kedves zenéjű aprósággal vizszonozott az ifu művésznő. Talán senki ambícióját meg nem sértjük, ha nyíltan kimondjuk, hogy Kálmán Maresa úrhölgy művészi hegedűjátéka volt az est fénypontja.

Elismeréssel kell adoznunk *Stetka Bogumil* kifogástalan zongorakiséretének is, mely alkalmazkodó technikai készségével maga is egy művészi produktum volt.

A műsor következő száma ismét szindarab volt, a *Sári néni* című egyfelvonásos vígjáték. Enni való, kedves ifju leánysereg mutatja be satirikus rajzban a fővárosi egyoldalú nőnevelést. A Bodzai-lányok: *Csemniczky*

Emmi, *Lakits Nóra*, *Horváthy Annus*, *Takáts Piri*, *Miklóssy Luci*, *Aujeszky Etta* festenek, nevelnek, zongoráznak, énekelnek, regényt írnak, színjátszanak, de a házi teendőkhöz teljesen járatlanok, még csak harisnyát kötni sem tudnak.

Gyürky Ferenéné urnő Bodzainé: a mama szerepében műkedvelőknél alig tapasztalt ügyességgel törekszik arra, hogy a gazdag Sári néni valamelyik leányát menyéül kiszemelje. Sári néni *Csemniczky Maca* úrhölgy játszotta élethű természetességgel. Kitűnők voltak *Aujeszky Annus* úrhölgy is, Kati szakácsnő szerepében, valamint dr. *Györbörő Gábor* mint Bodzai és dr. *Bossányi Kálmán*, mint annak igen sájdig jogász fia.

A függöny legördülése, illetve az összes szereplők által megérdemelt zúgó tapsvihar után énekszám következett. *Biró Bianka* úrhölgy *Braga: Angyalok dala* című szerzeményét adta elő dr. *Halasi Lipót* jeles fordításában. A közönség zajos és kitartó tapsal jutalmazta ugy a kitűnő éneket, mint dr. *Róth Kornél* zongora és *Filbérger Vilmos* hegedű kíséretét.

A műsort egy hosszú életképsorozat zárta be. Városunk és a vidék bájos hölgyei pazar szép jelmezekben mutatták be egyes korszakok ruhaművészetét.

Dr. *Petrikovits Aladárné* urnő Pharnesei Flóra istennő, *Farkas Ferencné* urnő Salome, *Merkader Zsuzsi* úrhölgy Theodora császárnő, dr. *Petrikovits Kálmánné* urnő Brandenburgi Katalin, *Langhammer Vincéné* urnő Lujza porosz királyné és *Recamier asszony*, dr. *Hável Józsefné* urnő Biedermayer, végül *Tenczer Gyuláné* urnő modern kori jelmezben mutatták be elbájoló képekben az egyes korok tipikus viseletét és tipikus női szépségeit. Ez utóbbiak modern típusoknak is ragyogón illettek be.

Külön elismerést érdemelnek *Tenczer Gyula*, ki mint conferencier szórakoztatta szellemes eszegezésével a közönséget, továbbá *Clair Vilmos*, mint az előadásra került két szindarab és *Höllriegel József*, mint az élőképsorozat fáradhatatlan rendezői. Kitartó és szakavatott munkásságukért oroszlánrészt illeti meg őket az est sikeréből. A sugói tisztet természetesen ez alkalommal is *Baás Ferenc* végezte a nála már megszokott ügyességgel.

Megemlítjük még, hogy a fényes erkölcsi sikeren felül jelentékeny anyagi sikert is hozott a műkedvelői előadás a Nőegylet céljaira, amennyiben 783 kor. 97 fillért tesz ki az összes kiadások levonása után a tiszta jövedelem. — Felülfizettek: Szálé Lajos 20 korona, Zerdahelyi Béláné 8 koronát.

Az összes szereplőknek és a fáradhatatlan rendezőknek odaadó tevékenységükért ezuton fejezi ki hálás köszönetét az egyesület elnöksége.

Ujdonságok.

Hátrálékos előfizetőinket tisztelettel kérjük hátrálékaik beküldésére, hogy a kiadóhivatal minden irányban eleget tehessen kötelezettségeinek.

Püspöki konferencia. A magyar püspöki karnak április hó 25. és 26.-án *Vasary* Kolos biboros heregprimás elnöklete alatt tartott konferenciáján szóba került a katolikus autonómia ügye, foglalkozott továbbá a püspöki kar a katolikus tanítóképzők új tanterve- és vizsgarendjével, melyek az állami tanítóképző-intézetek teljes szemmel tartásával készültek s a katolikus tanítóképzést az államéval egységessé teszik. A katolikus tanítók fizetésrendezése, a felállítandó új görög-katolikus püspökség, valamint egy Rómában létesítendő egyházművelődési intézet felállítására és egyéb aktuális kérdésekre is szerepeltek a konferencia tárgysorozatában.

Változások a tavaszi bérmlálásokban. Gróf Batthyány Vilmos püspök úr április 16-án a budapesti dr. Pajor-féle szanatóriumban bélműtéten ment át. A műtét sikerült, de a lábadozás hosszabb időt vesz igénybe. Ezért a püspök úr orvosi tanácsra a tavaszi bérmláltnak első kilene állomását később meghatározandó időre halasztotta és a bérmlálást május 14-én Trecséntőlgyesen megkezdve, 15-én Miltán, 16-án Felsőszalotnán, 17-én Bobóton, 18-án Dezséren, 19-én Bánban, 20-án Zayugrócon, 21-én Nagyhelyvényben, 22-én Ribényben, 23-án Kimorányban, 24-én Nyitrafővárosban és 25-én Nagybélicen fog bérmlálni.

Kinevezés. A kereskedelemügyi miniszter Rudnay Egyed fizetés nélküli II. oszt. kir. ipari segédfelügyelőt fizetéses II. oszt. kir. ipari segédfelügyelővé nevezte ki.

A kereskedelmi miniszter Briefer Adolf okl. mérnököt a trencsényi államépítészeti hivatalhoz nevezte ki mérnöké.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Truzsinszky Istvánt, a Győr vármegyei kir. tanfelügyelőséghez berendelt állami elemi iskolai tanítót a szentistváni tanfelügyelőségi kirendeltséghez jelen minőségében. Rácz Anna tótmezei és özv. Némethy né Szilvia Kornélia ócskai állami óvónőket jelen minőségükben kölcsönösen áthelyezte.

Baralovits István máv. főellenőr, jelenleg érsekújvári állomásfőnök Nagykőrösre helyeztetett át.

Legfelsőbb megelégedés. A király elrendelte, hogy Valentini János nyitrai 14. honvédegyezredbeli századosnak nyugalmába vonulása alkalmából kiváló szolgálatai elismerésül legfelsőbb megelégedése tudtul adassék.

Katonai kinevezés. Zeidler Alfréd trencsényi 71. gyalogezredbeli v. alezredes a zágrábi XIII. hadtest vezérkari főnökévé neveztetett ki.

Véglegesítés. Domiesek János vágúj helyi járási számvevőt ezen minőségében véglegesítették.

Hymen. Dr. Gyurmán Dezső m. kir. honvéd ezredorvos április hó 20-án az érsekújvári plébánia templomban oltárhoz vezette Bába Rózsikát, néhai Bába Viktor gazdatiszt leányát. A násznagyit tisztet Székely Ferenc igazságügyminiszter és Pfinn Ferenc a Ksod. vasút felügyelője töltötték be.

Udvargy Ferenc szolgálaton kívüli m. kir. honvédfőhadnagy örök hűséget esküdött Fliegel Natália kisasszonynak Trecsénteplicen.

Hj. Klein Ödön Léva város főjegyzője április hó 20-án kelt egybe a pozsonyi dombban Balogh Zsuzsika úrhölgygel. Násznagyok voltak dr. Bottka Győző aranyosmaróti közjegyző, dr. Csernyánszky Aladár kir. főügyész-helyettes és József Géza pénzügyminiszteri főtitkár.

Egy festőművész kitüntetése. Pöstyénből írják lapunknak: Buzna Sándor pusztavogyerádi plébános, festőművész az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak Budapesten a városligeti Műcsarnokban megnyitandó tavaszi tárlatán képviselve lesz. „Onareképem” című művét ugyanis a juri elfogadta. Ezzel az eddig esendős magányában működő festőművész plébános neve az országos művész-lajstromba kerül, a mi nem csak magának, hanem az egyháznak is dicsőre válik. Különben a két év előtt Pöstyénben rendezett kiállítás is bizonyosságot tett Buzna Sándor kiváló talentumáról, a mikor nem csak a magyar, hanem a német és francia fűrdővendégek elismerőleg nyilatkoztak művészetéről. Sőt a kiállított képek nagy része el is kelt. Több képe Berlinbe került. — Adja Isten, hogy még sokáig gyakorolja művészetét hazánk és egyházmegyéjének büszkeségére!

Huszonöt éves papi jubileum. Konyakorszky Ferenc suránykai plébános f. hó 19-én ünnepelte áldozópappá való felszentelésének 25 éves jubileumát. A jubilans, hogy kitérjen minden ünnepeltetés elől, öt napra elutazott Máriacellbe. De hívei sehogyszem tudtak belenyugodni abba, hogy ragaszkodásuk

és soha el nem múló hálájuknak szeretett lelkészek iránt kifejezést ne adjanak. Vasárnap, április 21-én a délelőtti istentisztelet után bevezették lelkészüket az iskola tantermébe, mely pazarul és izléssel volt feldisztve. Itt az állami iskola tanítója remek beszéddel üdvözölte a jubilánst, a kinek a hívek igen értékes kelyhet és arany foglalatú ámpolnákat adtak át ajándékkul. A könnyekig meghatott plébános az iránta megnyilvánult gyengéd szeretetért hálás szavakkal mondott köszönetet. A vidékről dr. Janda József, Pirchala Imre, Sasváry Béla, Hyross József, Varga Boldizsár és még többen vettek részt a közbecsülésnek örvendő plébános ünneplésében.

Eucharisztikus kongresszus. A Wienben, szeptember hóban tartandó nemzetközi eucharisztikus kongresszus magyar részének előkészítése céljából Frigyes főherceg bécsi palotájában április hó 20-án Izabella főhercegnő elnöklésével ülés volt, melyen részt vettek: Pálffy Miklósné hercegnő, Pallavicini Edéné grófnő, gróf Wimpffen-Széchenyi Karolin, Pálffy Miklós herceg, Mailáth József gróf, Fischer-Colbrie Ágost, Andor György és Zsembery István dr. Az értekezlet elhatározta, hogy a nagybirtokság megalakulása május 18-án Budapesten a középponti Katolikus Körben lesz; továbbá, hogy a kongresszus összes adminisztratív teendőit az Országos Katolikus Szövetség fogja végezni, amely minden jelentkezés- és érdeklődésre már most is szolgál felvilágosítással, s végül a részletek megbeszélése után az értekezlet összes tagjai a főhercegi család dejeuner-jére voltak hivatalosak.

Halálozás. Petényi Sándor nyug. es. és kir. vezérőrnagy, a III. oszt. vaskoronarend tulajdonosa, aki évekkal ezelőtt Nyitrán is lakott, mint az itteni honvédegyezred parancsnoka, Pozsonyban 72 éves korában meghalt.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső megújítása 14,949 koronába került. Ezen összeg fedezésére közadakozásból befolyt 10,567 kor., sorsjátékból 3690 korona. A hiányzó összeg a templom pénztárából és a Palugyay- emlékfűzetek tiszta jövedelméből (248 kor.) fedeztetett. A templom belső díszének a megújítása ilyenformán csaknem kizárólag a közönség nagylelkűségének az eredménye, mely mint fényes emlékmű sokáig fogja hirdetni az Isten házat szerető szívek buzgalmatát. — A külső javítási munkálatok meghaladták a 20,000 koronát és a Palugyay-alap terhére estek.

A Nyitrai Kereskedelmi és Hitelintézet igazgatósága Pollák Izidor vezérigazgató úr megbetegedése folytán az intézet vezetésével ideiglenesen Misner Zsigmond h. vezérigazgató urat bízta meg. — Misner Zsigmond h. vezérigazgató úr immár 27 éve áll az intézet szolgálatában és egy évtized óta helyettesíti a vezérigazgatót az utóbbinak akadályoztatása esetén.

Az állandó választmány ülése. Nyitra vármegye törvényhatósági bizottságának állandó választmánya f. hó 30-án d. e. 10 órakor a vármegyeház I. emeleti termében ülést tart, melynek tárgysorozatára ki van tűzve a háztartási alap 1911. évi zárszámadása és más közgyűlési ügyeknek az előkészítése.

Esküdtbíróság. A nyitrai kir. törvényszék esküdtjeinek szolgálati lajstroma az 1912. év II. ülészakára:

Rendes esküdttek: Hlavicska János földmives Érsekújvár, Kubieskó József kisbirtokos Yághosszúfalu, Domanieca János földmives Érsekújvár, Kardhordó István földbirtokos Oszombat, Knogler Gusztáv földbirtokos Kerecs, Misner Zsigmond bankkönyvelő Nyitra, Velesey Géza földbirtokos Jánosújfal, Prohászka Imre földmives Érsekújvár, báró Mednyánszky Imre nagybirtokos Vágyluka, Löwinger Gyula szeszgyáros Vágújhely, Rencz László

uradalmi számvevő Nyitra, Leszner Henrik szállító Nyitra, Lichtenstein Ernő könyvvezető Verbó, Eisenberg Lajos fakereskedő Vágselylye, Cservenka Mihály vendéglős Holics, Kucsera Ferenc földmives Nagyezétény, Busztin Henrik nagybérlő Décskelecsény, dr. Simkó Milos ügyvéd galgócz, Fekete György földbirtokos Magyarsók, Turczér Rezső mosóintézet tulajdonos Nyitra, Weisz Náthán divatárus Nyitra, Engel Rezső László földbirtokos Magyarsók, Tausz Nándor serfőző Vágújhely, Kőműves István nyug. adóhivatali ellenőr Pöstyén, Polányi Lajos gazdász Érsekújvár, Tóth Gyula földbirtokos Negyed, Jókay Géza földbirtokos Csab, Turányi János malombérlő Nyitraivánka, Petrás Pál ruhatisztító Nyitra, Sztancsek József nyug. tanító Privigye.

Helyettes esküdttek (valamennyien Nyitráról): Kaleta Máté főgymn. tanár, Piroka István cipész, Goda Gyula asztalosmester, Párovzsky Ferenc pék, Hoff Izidor lisztkereskedő, Jánoska János pénzügyintézet tisztviselő, Linkenberg József vaskereskedő, id. Kirehner Antal háztulajdonos, Rácz István árvaszéki ülnök, Sztránszky Gyula pénzügyintézet tisztviselő.

Erettségi vizsgálatok. A szakolcai kir. kath. főgimnáziumban a jelen tanévben lesznek az első érettségi vizsgálatok, melyeknek írásbeli részére május hó 20. 21. és 22. napja van kitűzve, míg 6—11-e között lesznek a VIII. osztály osztályvizsgálatai.

Országos zarándoklat Rómába. Május hó 3-án indul az Országos Katolikus Szövetség által rendezett zarándoklat. A résztvevőket a pápa külön kihallgatáson fogja fogadni, amikor a magyar katolikusok nevében Zichy Gyula gróf pécsi megyés püspök tolmácsolja azok hódolatát. A Rómában tartózkodás ideje alatt a Szent Péter templomban nagymise és magyar szentbeszéd lesz. A jelentkezők számából következtetve impozáns lesz a zarándoklat fölvonulása, amelyben a magyar társadalom vezetői és középosztályának tagjai igen nagy számban vesznek részt.

A zarándoklat iránt egyházi, mint világi részről az egész országban igen élénk érdeklődés mutatkozik. A püspökök pástörlevélben hívták fel a híveket csatlakozásra s a káptalanok elhatározták, hogy képviseltesk magukat. A különböző vidékekről érkező jelentkezők alapján máris biztosítottak látászik e mozgalom teljes sikere. A jelentkezés záróidejét az Országos Katolikus Szövetség (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső I. emelet 8.) április hó 28-ra állapította meg.

Kovács Laura előadó művésznő április 27-ike helyett május 4-én kezd, a város-háza dísztermében előadásait.

Adakozás. A fájdalmas Szűz Anya (Pieta) szobrára újabban a következő adományok folytak be: N. N. 5 kor., N. N. 2 kor., Konyár Lukácsné 2 kor., Baesa János 5 kor., Blaskó Mária 2 kor., özv. Szaitl Arnoldné 3 kor., Tvrdy Valéria 3 kor., Döller József 5 k., Szabó László 5 kor., Duben Mária 2 kor., Simánszky Anna 1 kor., N. N. bold. neje emlékére 5 kor., Kónya Anna 1 kor., özv. Márkus Józsefné 1 kor., Csapós Mihály 5 kor., Szikora Gizi 10 kor., Vlachuska Gizi 1 korona. Összesen 58 korona. Mult heti kimutatás 155.20 k. Végösszeg 213 korona 20 fill.

A dohányárak emelése. Az OMGE. dohánytermesztési bizottsága által összehívott dohánytermesztési országos értekezlet határozatát, amely az országreszi értekezleteken a dohánytermesztés bajainak orvoslására vonatkozólag kifejezésre jutott kívánalmakat tartalmazza. Dessenaffy Aurél gróf vezetésével folyó hónap 29-én (hétfőn) délelőtt 12 órakor küldöttségileg fogják memorandum alakjában a pénzügyminiszternek átnyújtani. A küldöttségben a komárom-, fehér-, tolna- és nyitrai megyei, a kecskeméti-, a torontál-, jásznagykunszolnok-, pest-, borsod-, abauj-torna-, gömör-, heves-, zempléni-, szaboles- és beregmezei, a debreceni-, a bihar-, szatmár-, arad-, békés-, esongrád-, esanád- és temesvármegyei dohánytermesztők nagy számban fognak résztvenni.

Tűzeset. Április hó 26-án délután fél 3 óra tájban eddig ismeretlen okból kigyulladt Verő Sándor nyitrai gépgyáros egyik fűskamrája és porrá égett. A tűz tovaterjedését a helyszínére idejekorán érkező tűzoltóság megakadályozta.

Bérmálás. Dr. Kohl Medárd püspök jún. 1-én Szakoleára érkezik s megkezdi bérmakörútját a kerületben. Szakoleán június hó 2-án, Holicsón pedig 3-án lesz a bérmálás.

A Tanítók Házára ujabban a következő adományok folytak be. Alapító tagnak (400 koronával) beléptek: gróf Batthyány Vilmos püspök, dr. Bartossik Antal egyházmegyei főtanfelügyelő, Huszár István kereskedelmi tanácsos, báró Haupt-Stummer Lipót, Pöstyén község, Galgócs község, Ács Ignác viésápi nyug. tanító, Érsekújvári Takarékpénztár, Érsekújvári Népbank. Pártoló tagok (50 koronával) lettek: Gyuresánszky Demeter prépost kanonok, Nyitrai Székeskáptalan, Nagybossányi bőrgyár, báró Forster Gyula, Tomaszchek Béla, Kurzweil Gáspár, Érsekújvári kaszinó. Eddig összesen 30.000 korona gyűlt össze, mely az intézet törzsvagonyához eszótlatatik. Az internátus helyére nézve a választmány május hóban fog határozni és itt újból annak a reményünknek adunk kifejezést, hogy az ügy szervezői számba veszik azokat a nagy előnyöket, melyeket az internátusnak a vármegye összes városai között egyedül csak a vármegyei székhely biztosíthat. Hogy városunknak kulturális fejlettségét ne is említsünk, már csak az az egy körülmény is, hogy a tanítói testület tagjai ugyanakkor, midőn gyermekeik érdekében az internátust felkeresik, egyúttal a tanügyi igazgatás központi vezetőségével is érintkezhetnek, különféle természetű hivatalos ügyeikben eljárhatnak, számos anyagilag is értékelhető előnnyel ér fel.

A F. M. K. E. újabb alapítványai.

Alig egy hete, hogy hírt adtunk arról a nagy alapítványról, amely néhai Repcsik János nyug. kir. tanfelügyelő végrendelete folytán, 176.000 koronával gyarapította az egyesület vagyonát s már is újabb alapítványokról számol be a F. M. K. E. elnöksége. Ezek az alapítványok ugyan nem ilyen nagy összegűek, mégis bizonyosságai annak, hogy az országban milyen általános az érdeklődés a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület hazafias, közművelődési és humanitárius munkássága iránt. Ujabban ugyanis 200 koronával az egyesület alapító tagjainak sorába lépett: Halász Gyula bankeszi (Nyitra m.) körjegyző, végrendeletileg pedig 800 koronás alapítványt hagyományozott az egyesületnek: néhai Knopp József volt pécsi kir. telekkönyvvezető és 200 koronás alapítványt néhai Görgey István volt budapesti kir. körjegyző.

Kitüntetett tűzoltók.

A király a tűzoltás és mentés terén kifejtett negyedszázados tevékenység jutalmazására alapított díszéremet adományozta Nemák Bélának a trencsényi kötelező tűzoltóság parancsnokának, Csorny Ferencnek a szakoleai önk. tűzoltóegyesület alelnökének, Hojcs Antal és Melke Ernő szakoleai tűzoltóság szivattyús rajvezetőinek, Prosvitz Ferenc a szakoleai önk. tűzoltóság szivattyús mesterének, Cseff Jánosnak a zsolnai tűzoltóság volt parancsnokának, Ádám Györgynek ugyanazon tűzoltóság parancsnokának és Brandt György tűzoltótagjának.

A trencsényi monstre hangverseny.

A nemrég megalakult trencsényi szépitőegylet javára a trencsényi 71. gyalogezred tisztikarának rendezésével április hó 21-én este fényes hangverseny zajlott le a trencsényi Erzsébet szálló nagytermében, mely ez alkalomra teljesen megtelt élőkölő közönséggel. Ennek sorában ott voltak: Szalowszky Gyula v. b. t. t. trencsényi főispán, Osztróbaczy Géza volt trencsényi főispán, Rakovszky es. és kir. kamarás, a trencsényi ezredesek, Hajdú kuriai bíró, törvénytudó elnök, Ucsnay polgármester, Mész trencsényi esperesplébános stb. A vidékről, így Nyitra megyéből is nagyon sokan jelentek meg. A műsor elsőrangú volt. A 71. gyalogezred zenekara kiváló karmesterének vezetése alatt valóságos remekelt a klasszikus darabok előadásánál, Kálmán Maresa úrhölgy művészi hegedűjátéka pedig valósággal elbűvölte a közönséget. Talpraesettek voltak Broncsik Károly kir. tanácsos, trencsényi főorvos zeneszerzőmesterei, melyeket nagy körültekintéssel a szerző személyes dirigálása közben adott elő a zenekar Heller karmester kitűnő betanításában. A szerzőnek meleg szavak kíséretében lovag Unschuld ezredes és helyőrségi parancsnok a 71. gyalogezred színével, vörös szalaggal ellátott szép babékoszorút nyújtott át, mely aktus a közönség s főleg a város polgárság körében kellemes benyomást keltett.

Nagy sikert aratott Blanz Irén úrhölgy szép énekelőadása Keller dr. tanár szép zongorakísérete mellett. Egyszóval a műsor valóban művészi volt. Hangverseny után rögtönzött táncmulatság következett, mely a reggeli órákban ért véget. A rendet a 71. gyalogezred díszbeöltözött altisztjei tartották fenn. Az ügyes rendezésért az érdem a trencsényi helyőrség előkegyen tisztikarát s főleg Leitl 71. gyalogezredbeli századost illeti, aki a rendezés nehéz technikai részét végezte. Említésre méltó, hogy a trencsényi ezredes legénysége a trencsényi hegyeket valóságos úthálózatla látta el s ezzel ezrek költségeitől kímélte meg Trencsény városát, amikor még a Szépitőegylet gondolata nem foglalkoztatta a város egyletpártoló közönségét.

A hangverseny anyagi eredménye is kedvező ügy, hogy a körülbelül 900 kor. bruttó-jövedelemnek csaknem a felét fordíthatják az új egylet céljaira.

Új cukorgyár Nyitra megyében.

Mult szombaton délelőtt Nyitra, Trencsény, Bars és Komárom megyei gazdák Nyitrán értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy a Nyitra és Nyitrazámbokrék között elterülő vasuti vonal mentén mezőgazdasági cukorgyárat építenek. Az előmunkálatok végzése céljából az értekezlet kebeléből a következő bizottságot küldték ki: Bauer Richárd, Bárány Pál, Czobor Béla, Elek Henrik, Finka Gyula, Grün Alfréd, Grün Dezső, Ghymessy László, Hecht Adolf, Kohn Sándor, dr. Lampl Jakab, Leidenfrost Károly, Rosenthal Jakab, Salzberger János, dr. Sándor Gyula, Schlesinger Lajos, Vogronics Ödön, Weisz József. A részvénytársaság, melynek alaptőkét 200.000 koronára tervezik, még ez év folyamán alakul meg.

Szépitőegyesület Trencsényben.

Több város példájára április hó 14-én Trencsényben is megalakult a városzépitő egyesület a városháza nagytermében tartott alakuló gyűlésen. Az alapszabályok megállapítása után, mely körül nagy vita keletkezett, az egylet díszelnökévé Szalowszky Gyula v. b. t. t. főispánt, elnökévé Hajdu Géza kir. törvénytudó elnököt, kuriai bíró, ügyészé: dr. Szédeczky Boldizsár ügyvédet, igazgatóvá: Barik Béla szolgabíró, jegyzővé: Reviczky Aladár közig. gyakornokot választották. Ezenkívül 32 tagú választmányt alakítottak. — Ezek után remélik a trencsényiek, hogy egyik régi kívánságukat, a városon átfolyó bűzös Kubrapatak behányását végre mégis elrendelik.

Az Élet április 28-iki száma a következő változatos tartalommal jelent meg: Titánok hajója. Kosztolányi Dezső. — Vámbéry és Julián barát. Karakas. — Harmóniák. (Költemény) Juhász Gyula. — Kristály. Bokor Malvin. — Részvét. (Költemény.) — Dudaszó. (Költemény) Lendvai István. — Roppant nagy szerelem. (Regény) Kanizsai Ferenc. — Gilbert Keith Chesterton. Hevesi Sándor. — A búsi. Dánielné Lengyel Laura. — Giovanni Pascoli. Erdős Renée. — Chesterton gondolataiból. — Solon. Giovanni Pascoli. (Költemény) Erdős Renée. — Panu. (Regény) Aho-Kara. Domonkosok Budapesten. Dr. D. J. — Förster Budapesten. Schütz Antal. — Irodalom és művészet. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek.

Forrás kutatás Kaplaton.

Hirt adtunk már arról, hogy Tüköry Jenőné urnő Kaplaton Frideczky Barna birtokán kútunő és bő ivóvizet szolgáltató kutat fedezett fel. Tüköryné akkor egy második pontot is megjelölt, amely alatt — állítása szerint — szintén vízforrás bugyog. Miután Kaplaton nagy a vízhiány, Frideczky az utóbb említett ponton is végeztetett furásokat, a melyek — fényesen igazolták Tüköryné állítását, amennyiben 6 méternyi mélységben újabb bő forrásvízre akadtak. Érdekes, hogy az új kut oly helyen fekszik, a hol évek óta minden eredmény nélkül eszközöltek furásokat.

Lopás.

Binetter Fülöp nyitrai építész Temető-utca 7. sz. alatti anyagraktárát, úgyszintén a vasuti árúraktárak építkezésénél szükségelt faanyagát a napokban ismeretlen tolvaj alaposan megdézsmálta. A károsult feljelentésére a rendőrség nyomozáshoz látott, de vajmi esekély eredménnyel. Néhány fát, melyek Binetter tulajdonát képezték, találtak ugyan Missina József padlásán, de ezek csak egy esekély részlet képezik az eltűnt faanyagunk.

Vasuti előmunkálati engedély.

A kereskedelemügyi miniszter Hasenauer Ágoston budapesti lakósnak Tornócz állomástól, Moesonok, Királyi, Kópösd, Soponya, Patta, Kisbáb, Pusztakürt, Nemeskürt és Salgócska községek érintésével Udvarnok községig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű helyi érdekű vasut előmunkálataira az engedélyt egy évre megadta.

Farkasd — halad.

Farkasról írja tudósítónk, hogy ott a község új előjárósága alaposan hozzájárult a falu szépítéséhez. A járdákat egy színre egyenlítették ki, fákkal körülszegélyezték, az utcasarkokra lámpákat helyeztek és új jelzőtáblákat megmagyarosított nevekkel. A vasuti utat új burkolattal látják el és fákkal ültetik ki. Minden háztulajdonos háza előtt a járdát büntetés terhe alatt rendbe hozni tartozik. Szóval, Farkasd halad.

A trencsényi vártemplom

építési munkálatai a kedvezőbb időjárás beálltával a közönség nagy érdeklődése közben már serényebben folynak s a nyár derekára befejeződnek. Ünnepeles felszentelését, a vártemplom búcsúünnepére (szept. 8.), Kisasszony-napjára tervezik. A templom padozata alatt sok sírboltra akadtak, amelyekről eddig a városban nem tudtak, ami érthető feltűnést keltett. A templom régente az előkelőbb trencsényi kath. családok temetője helye volt. A esztendőzák némelyike sértetlen volt még. Minthogy a sírbolt további fentartása esetleges veszedelmeket rejtegetett magában a jövőre nézve az építők véleménye szerint, a sírboltot megszüntették s a talált emberi maradványokat a templom egyik helyén, az Illésházy kápolna közelében illendően eltemették. Említett kápolnával szemben, azzal teljesen egyenlő szent Imre kápolna készül Mész esperesplébános szakavatott irányítása mellett román stílusban.

Három mozi egyszerre.

A Meteor-mozi nap-nap után zsúfolt házak előtt mutogatja többé-kevésbé sikerült mozgóképeit. A közönség valóságos mozilázban van Nyitrán. A tulajdonos meg dörszöli a markát örömben. Mint hírlík, most két új mozit is kapunk egyszerre. Két élelmes vállalkozó a Gőzmalomtéren „Salon mozgó” elnevezés alatt új mozgósínházat állított fel és azt már vasárnap megnyitja. Április 27-én pedig Mai Hermann „Grand Biskopja” ütötte fel sátrát a vásártéren. Ugy látszik, hogy a vállalkozók megfélekedtek a közmondásról, hogy sok a jóból is megárt...

Tanári javadalmazás csökkentése.

Lapunknak egyik multkor számban említettük már, hogy a szakoleai főgimnáziumnak áthelyezés folytán megüresedett tornatanári állására a vallás- és közoktatásügyi minisztérium Pintér János mizserfai el. iskolai tanítót és okl. tornatanárt alkalmazta. A napokban érkezett le a szakoleai adóhivatalhoz a kinevezett tornatanár fizetési utalványa, mely általános meglepetést keltett azok körében, akik a helyettes tanárok „jutalomdíjának” kiutalványozási módját ismerik. Eddigelő az állami és kir. kath. intézeteknél alkalmazott helyettes tanárok és „helyettes tornatanítók” illetményeinek kiutalásánál az volt a szokás, hogy akár a tanév elején, akár évközben alkalmazták az illetőt, jutalomdíját az „évi 1600 K-t egyenlő és utólagos havi részletekben” augusztus 31-ig utalták ki. A helyettes tanárokat tudvalevőleg csak egy évre alkalmazták s ennek elmúltával egy új miniszteri rendelet történt a további alkalmazás, megint egy évre, s ez így tart mindaddig, míg az illetőt ki nem nevezik. A „jutalomdíj” fizetésének eddigi módja lehetővé tette, hogy a helyettes tanár a nagy szünidő folyamára is megkapta a 133.33 K-t kitevő szerény havi fizetséget. Ezzel szemben érthető feltűnést kelt Pintér János tornatanár javadalmazása, mely a szokásos 133.33 K helyett havi 160 K-t tesz ki, de amely csak június végéig van kiutalva. Első pillanatra azt hihetné az ember, hogy az új intézkedés a helyettes tanároknak sokszor és méltán felpanaszolt sanyarú állapotán akar segíteni, egy egyszerű szorzási művelet azonban mindjárt véget vet a korai örömmek. Pintér tanár ugyanis március 1-én lépett szolgálatba, tehát fizetését e naptól kezdve kapja. Ez a fizetés, a szokásos havi 133.33 K-t véve alapul, március 1-től aug. 31-ig, vagyis összesen 6 hónapig 6×133.33 K-t, vagyis 2 fillér

hiján kerek 800 K-t tenne ki, míg az utalványozott 160 K június 30-ig, vagyis összesen 4 hónap alatt 4x160=640 K-t tesz ki, tehát 160 kor.-val kevesebbet, mint amennyi neki az eddig szokásos fizetési mód mellett járna. Semmi szavunk nincs az ellen, hogy az államnak amúgy is nagy kiadásaival szemben takarékoság tapasztalható, de ez a takarékoság talán mégis csak inkább helyénvaló volna és számottevőbb eredményekre is vezetne más, százezer koronás tételeknél, mint az amúgy is nagyon szerény díjazású helyettes tanárok javadalmazásánál. Miből éljen már most a vakáció alatt az a szegény helyettes tanár, aki sok esetben, mint a Pintér János esetében is, családos ember, s aki biztos állását hagyta oda, mely neki a vakációra is megélhetést biztosított? Ugy halljuk különben, hogy az ügy felbevezetés alatt van és nagyon sok érdeklődő várja az érdekes ügyben a döntést.

A szakolcai főgimnázium átalakítása. A napokban kezdtek meg a szakolcai főgimnázium átalakításával és az internátus létesítésével összefüggő építkezési munkálatokat. Ugy a főgimnázium átalakítását, mint az internátus építését Jakab Árpád budapesti műépítész tervei alapján Boldogi, komáromi vállalkozó végzi, akinek munkásai már hozzá is fogtak az intézettel szomszédos Szloboda-féle ház lebontásához, melynek helyén a tervezet szerint az internátus fog állni. Az építkezésnek aug. 20-ig készen kell lenni, miért is lehetséges, hogy a szorgalmi idő az intézetben 1-2 héttel meg fog rövidülni.

Uj óvoda. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Farkasdon új állami óvodának a felépítését engedélyezte. Az intézet négy óvónóval fog működni s egyike lesz a vidék legnagyobb óvodáinak. A községi képviselőtestület a fontos kulturelra 27.000 koronát szavazott meg.

A ferenczrendiek névtára. A Szent Ferencz rendnek Szűz máriáról nevezett magyarországi rendtartománya, mely már 1228 óta fennáll, most adta ki legújabb névtárát. Az egész rend általános elöljárója Monza Pacificus, aki ebben a méltóságban assisi szt. Ferencznek 97. utódja. A hat tagú rendi tanácsban magyar részről Bendes Valérián szerepel. A magyar rendtartomány főnöke Ozorai Izidor a sorrendben a 151., akit 1909-ben harmadikban választottak meg erre a tisztségre. A tartománynak 28 konventje és egy rezidenciája van: Pozsony, Szekesfehervár, Szombathely, nagyszombat, Szakolea, Galgóe, Érsekújvár, Kismarton, Nyitra, Poroszka, Németújvár, Körnöcbánya, Malacka, Szentant, Boldogasszony, Pápa, Sümeg, Veszprém, Budapest IV, Bucsuszentlászló, Nagykanizsa, Beckó, Esztergom, Okoliesnó, Zsolna, Andacs, Trsztena, Felsőged és Nagyatád. A rendtagok 15 plébánia ügyeit adminisztrálják, melyekben 57.784 katolikus hívő él és 29 iskolában tanítanak 13.205 tanuló. A rendi áldozópapok száma 113, a klerikusoké 60, a laikus testvéreké 117. A legidősebb rendtag Zsembery Rudolf volt tartományi főnök, aki 1829. március 28-án született és jelenleg a galgóei konventben tartózkodik.

Feloszoló egyesület. Az érsekújvári szövetegyesület, melynek hasznos működését több alkotás dícséri, feloszlás előtt áll. Az egyesület válságos helyzetét az idézte elő, hogy dr. Szirányi György táblabíró mint az egyesület elnöke és Lange Gyula ügyvéd az egyesület igazgatója lemondtak tisztségükről. A legközelebbi választmányi ülés fog kidolgozni egy javaslatot és terjeszteni a közgyűlés elé, amelyben az egyesület feloszlását fogja indítványozni. Az egyesület alapszabályai értelmében feloszlás után az egyesület összes alkotása a város tulajdonába megy át és kezelésükről az tartozik gondoskodni.

Öngyilkosság Trencsénben. Trencsén városában az elmúlt napokban valóságos öngyilkosság-járvány dühöngött. Nem kevesebb mint négy öngyilkosság fordult elő 6 napon belül. Az utolsó öngyilkosság április hó 13-án történt, elkövetője egy városi közrendőr: Vatalik Lajos. A szomszédok elbeszélése szerint nevezett nap délben rálőtt feleségére s gyermekére, akiket nem talált el. A lövések zajára összeesődült a szomszédházak lakossága s telefonon a rendőrség segítségét kérték. Mire azonban az megérkezett a szerencsétlen dühöngő önmagával is végzett, szolgálati revol-

verével föbelötte magát s azonnal meghalt. Tették oka állítólag feldúlt családi élete, mások szerint nagy nyomora. — Április 15-én pedig a városi katonai barakkokban ismét egy katona lett öngyilkos, szolgálati fegyverrel szíven lötte magát. Tettét beszámíthatlan állapotban követte el. — A katonai parancsnokság e napokban egy fölötté diésérendő rendeletet adott ki, az öngyilkos katonák temetésére vonatkozólag. Elrendelte, hogy mindazon öngyilkos katonák, akik tettüket beszámítható lelki állapotban követik el — ezentúl nem részesülnek a parádés temetésben. Intő példát akar ez által statuálni, hogy a könynyelmű életkioltásnak, melynek oka sokszor virtuskodás, ily módon is útját állja.

A trencsényi tisztviseleői telep. Egy tisztviseleőköl alakult konzorcium a trencsényi piaristáktól mintegy négy kat. hold területet vett meg s azt 35 részre felosztva parcellázta, hogy a parcellákon tisztviseleői lakások épüljenek. A telektulajdonosok és a város között azonban differenciák támadtak, ami miatt az építkezés halasztást szenvedett. Most végre Szalacszy Gyula főispán közbenjárására az érdekeltek felek abban egyeztek meg, hogy minden telektulajdonos köteles két éven belül házát felépíteni s ezáltal a várost jövedelemhez juttatni, viszont a város kötelezi magát, hogy a telepen a közműveket létesíti és az utat is kiépíti.

„Sikkasztó könyvelő“. Ily címen „Az Est“ ápr. 17-iki száma azt újságolta olvasóinak, hogy egy Csernoch János nevű, szakolcai születésű könyvelőt a budapesti rendőrség sikkasztás miatt köröz. Az említett lap szerint a sikkasztó unokaöccse a kalocsai érseknek. Ennek a körülménynek a konstataálásában nevezett lap következetes szabaddkőmives szokás szerint nem mondott igazat, mert a körözött könyvelő a kalocsai érsekkel semmiféle rokonságban nincs.

Pályázat munkásjutalmakra. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara javaslatára a kereskedelemügyi m. kir. miniszter azon munkások részére, akik hosszú idejű és sikeres munkásságuk által kiváltak, a folyó 1912. évre is kitüntető állami okmányokat is 100—100 koronát tevő jutalomdíjakat engedélyezett. E jutalmakra a kamara pályázatot hirdet. A pályázati feltételek ugyanazok mint a korábbi években. Felhívtnak a kamarai kerület érdekelte munkaadói, hogy legkésőbb 1912. évi június hó 1-ig közöljék a kamarával azon munkásaik névsorát, akiket a szóban levő jutalmakra érdemeseknek tartanak. Oly munkaadók részéről, akik már a korábbi években neveztek meg a jutalmazásra érdemes munkásaikat, újabb előterjesztés nem szükséges, miután a kamara a régebbi előterjesztéseket nyilván tartja. — A fentebbjelzett pályázati feltételek betekintethők a kamara titkárságánál.

Tolvaj utitárs. Sebők István gerenceséri gazda múlt pénteken délután, miután tehenét jó áron eladta, 400 koronával a zsebében vígan ballagott haza a nyitrai vásárról. Az országúton, a honvédespatkóház közelében egy fiatalember esatlakozott hozzá. Régi ismerősének mondta magát és meghívta Sebőköt egy-két pohár borra a közeli Mitterbauer-féle vendéglőbe. Vég poharazás közben Sebők aztán eldicskedett a fiatalember előtt, hogy jó vásárt csinált Nyitrán; kerek négy-száz korona nyomja zsebében. Meg is mutatta a ropogós bankókat, melyeket később bugyellárisába helyezett el. A vendégek egyike még figyelmeztette is az atyafit, hogy esinján bánjon a pénzzel. A fiatalember erre sietett megjegyezni, hogy hiszen ő elkíséri további útján is. Hat órára járt az idő, midőn Sebők nagy búcsúzkodás közben elhagyta a helyiséget. Alig értek azonban a gerenceséri határba, az utitárs kilopta a tárcát Sebők zsebéből, a pénzt kivette belőle, az üres tárcát pedig észrevétlenül visszatette helyére. A gazda azonban figyelmes lett a dologra és méltatlankodva szemrehányások közt visszakövetelte a pénzt. Az utitárs erre futásnak iramodott és a tormosi szántókon eltűnt Sebők szeméi előtt. A meglopott gazda, ittas lévén, mit tehetett egyebet, üres zsebbel kénytelen volt nyugovóra térni. Másnap reggel jelentést tett a nyitrai rendőrségnek a lopásról, de a rendőrség nyomozása sikertelen maradt, mert a feljelentő nem tudta a tolvaj utitárs nevét. Kedden azonban mégis hurokra került a derék utitárs, Tomasovich

Géza nyitrai molnárségéd személyében. Egy felsővárosi háznál árverés volt és Tomasovich is megjelent azon. A nézőközönség közé vágult, de a gazda éles szeme a sok ember között is kivette, az ő derék utitársát. A 12-es számú rendőr segélyével végre hosszás, vad hajsza után elesipte. Helyszínén való megmozgása alkalmával 64 koronát találtak a tolvaj fiatalembernél, míg a Bráth rendőr által eszközölt házkutatásnál a többi pénz is néhány korona híján megkerült. A tolvaj molnárségédet letartóztatták.

Elítelt tejhamisító. Még a múlt évben történt, hogy a Schwartz Lipót és társa nyitrai tejkereskedő cég által szállított tejet a budapesti központi tejesarnok gyanusnak találta. Megvizsgálás után kiderült, hogy a tej hamis. Mikor aztán a Tejesarnok ráirt Schwartzékra, hogy szállítsanak valódi tejet, akkor Schwartzék egyszerűen beszúrták a szállítást. A tőzsdebiróság a központi Tejesarnok kérésére példás módon el is ítélte Schwartzékat: hetvennégyezerégyezerötvennyolc korona 91 fillér tőkének és 1911. évi február hó 15-től járó 5%-os kamatának és tizenegyezerkétszázharminché korona 66 fillér perkoltségnak megfizetésére kötelezte őket. Persze Schwartzék tiltakoztak, felfolyamodtak, kifogásolták a tőzsdebiróság illetékességét, az ügy a Táblán keresztül a Kuria elé került s a kir. Kuria kereskedelmi tanácsa f. évi április 17-én foglalkozott vele Bäck Hugó elnöklése mellett. A kir. Kuria a Schwarz-cég felfolyamodását hivatalból visszautasította, ellenben helyt adott a központi Tejesarnok felfolyamodásának; kimondotta a tőzsdebiróság illetékességét és Schwartzékat az említett összegeken felül a felfolyamodás költségeinek megfizetésére ítélte. Most tehát 85,296 korona 57 fillért fizetnek bűnös üzelmekért.

Kocsisháború a mozi előtt. Kochan Vince nyitrai kocsis vasárnap délután valahogy biciklire tett szert. Fogta magát, ráült a vasparipára és a vásártéren s az igazságszolgáltatás előtt kerékpározott. Midőn a mozi felé tartott, szembe jött vele egyik duhajkodásairól híres kollégája, Bagin András. A kocsislegény meg nem állhatta, hogy bele ne kőssön a kerékpározó Kochan Vincébe. Szó szót követett. A zsörtölődésnek az lett a vége, hogy Bagin András oly erővel vágta képen Kochant, hogy lefordult a bicikliről. A kerékpáros azonban nem hagyta annyiban a dolgot, követ ragadt és négy helyen bevverte a támadó fejét.

Színház.

A napokban érkezett városunkba Hidvégi Ernő „az első magyar staggione szintársulat“-val. Régóta nem volt Nyitra abban a kellemes helyzetben, hogy egy élet és tetterős társulatban gyönyörködhessek. A színház iránti rokonszenv és a műélvezet az elmúlt színiéved alatt a legalacsonyabb fokra szállt alá. Szinte jól esően hatott mindazokra, akik még — Szabó ez évi gyenge társulatának távozásával — a színészetben gyönyörködni tudnak, hogy „staggione“ Hidvégivel (vagy megfordítva) Nyitrára érkezik és kellemes 12 estét tölthetünk el a vendéglátó Thália házában. Staggione államilag subvencionált társulat, amely városról-városra jár s rövid néhány estét tölt el mindenütt, de az az anyag, amit a közönségnek nyújt, maradandó becesel bir. Az összejáték, a művészi alakítások, a határozott nyugodtság, mely a szereplők játékaiban megnyilvánul, elragadóan hat a közönségre. Szinte gondolkodóba ejti az embert, hogy Szabónak mivel és milyen erővel kell majd jönnie, hogy a „staggione“-nak nyomába léphessen.

Bemutató előadásul esütörtökön „Az államtitkár úr“ 3 felv. vígjáték ment Hidvégivel a főszerepben. Méltó partnere volt H. Lengyel Irén. Határozott finom játéka művészi, H. Lengyel Irén szemjátéka mesébe illő volt. Ungvári és Dunai komikái tetszetek. A legkisebb szereplő játéka bizonyos finomság vonult végig.

Pénteken Ibsen H. „A kísértetek“ színművét adták nagy hatással. Az estét a Hidvégi-pár remekelése töltötte be. Ha valaki úgy ez a társulat méltán megérdemelné a közönség részéről a pártolást. Elsőrangú műsor és a kitűnő erő játékához illetőleg az esték fényéhez csak a közönség jóakarata szükséges.

A viszontlátásra! —y—ly.

Telefon.

C. T. Budapest. Köztudomású és bizonyos, hogy a Titanic süllyedt el, de vajjon Ön a Titanic menekültje e, az már nem olyan köztudomású és nem is bizonyos. Különböztetnie magát olyan szerencsésnek, mintha nem az Atlantic, hanem a Titanicról menekült volna meg.

D. J. Kassa. Olyannak tessék őt képzelni, mint aminő a hosszú útról megérő utas. Az minél közelebb jön az otthonához, annál türelmetlenebb. Ebben meg lehet a felpanaszolt jelenségek magyarázatát. Ha egyszer otthon lesz az utas, meglátja egészen megváltozik.

6313/1912. polg. szám.

Hirdetmény.

Aulirott kir. törvényszék ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak által a Privigye—nyitrabányai vasutvonal céljaira Privigye—Rásztóny községek földterületeiből elfoglalt területek és felülepítmények kártalanítása céljából az eljárást folyamatba tette, a kártalanítási tárgyalásra Privigye községéhez 1912. május 30-ik délelőtt 9 óráját, Rásztóny községéhez 1912. május 30-ik napjának délután 3 óráját tűzte ki, amelyre a m. kir. államvasutak igazgatósága mint kisasajátító fél, s az érdekelt telekkönyvi tulajdonosok oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy a tárgyalásról való elmaradásuk a kártalanítási eljárást akadályozni nem fogja.

Az eljárás foganatosítására Havas Lajos kir. törvényszéki bírót küldte ki.

Nyitrán 1912. évi április hó 16-án. A nyitrai kir. törvényszék mint polgári bíróság.

Dr. Adamis

t. jegyző. (77 1-3)

Névény

kir. tszéki elnök h.

6313/1912. polg. szám.

A m. kir. államvasutak által a privigye—nyitrabányai vasutvonal céljaira Privigye és Rásztóny községek határában felosztandó területek kisasajátítási ügyiratait Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága a kártalanítási eljárás folyamatba tette okából átteszi.

Végzés.

Tekintettel arra, hogy a m. kir. államvasutak által a privigye—nyitrabányai vasutvonal céljaira Privigye és Rásztóny községek határában szükséges és a kisasajátítási tervben és összeírásban kitüntetett területekre és felülepítményekre nézve a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszter 13209/912. sz. a. kelt rendeletével a kisasajátítási jogot megengedvén a kir. törvényszék arra való tekintettel, hogy a m. kir. államvasutak és egyes érdekelt tulajdonosok között a kártalanítási ár tekintetében az egység létre nem jött, a kártalanítási eljárást az 1881. évi XLI. tc. 46. §. értelmében folyamatba teszi, s ennek alapján az érdekelt felek között az egység megkísérlése s ennek esetleg nem sikerülte esetén a beeslés foganatosításához szükséges szakértők bejelentése céljából a tárgyalási határidőül 1912. évi május 30-ik napjául délelőtti 9 óráját Privigye község házához és ugyanazon nap délután 3 óráját Rásztóny község házához kitűzi, s arra a m. kir. államvasutak igazgatóságát, nemkülönben a telekkönyvi érdekelteket u. m. Simának szül. Adamék Istvánné, Gyurják Bálint, Gyurják János, Gyurják Júlia és kisk. Gyurják József gyámja Sztruhár János, Brestyenszky Sándor, Brestyenszky Gabriella, Brestyenszky Kálmán és kisk. Brestyenszky Berta gyámja Gyurják Bálint, Hulják György és neje Schüirez Angyalka, Bieliczky János, ifj. Bieliczky János és kisk. Meszár Imre gyámja Kárpis Imre, Kárpis Mária privigyei, Kridl Adolf budapesti lakos (lakik Főherceg Sándor-utca 36. sz.), Spitz Zsigmond rásztónyi

lakosok, az ismeretlen tartózkodású érdekelt felek részére ezennel kinevezik dr. Kramer Emil nyitrai ügyvéd mint ügygondnok, valamint az érdekelt kiskorúak nevében Nyitra vármegye árvaszéke oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a kártalanítási eljárást akadályozni nem fogja.

Egyidejűleg a hirdetmény kibocsájtatik, s meghagyatik a kisasajátítást levő félnek, hogy a hirdetményt egyszer a hiv. közlönybe tegye közzé, s a hírlappéldányt, valamint a kisasajátítás alá kerülő ingatlanokra vonatkozó betétkivonatokat hit. alakban ide mutassa be.

Végül meghagyatik a kisasajátító levő félnek, hogy az esetleg elrendelendő bírói becsü költségeinek fedezésére 1000 koronát a tárgyalás napjáig helyezzen elnöki letétbe.

A hirdetmény egy példánya a Nyitra-megyei Szemle kiadóhivatalának 3-szori közzététel végett kiadatik, egy példánya a hirdető táblára kifüggesztetni, egy példánya Privigye község előjáróságának, egy példánya Rásztóny község előjáróságának megküldetni rendeltetik azzal, hogy a közzététel megtartását ide jelentsék be; a Nyitra-megyei Szemle kiadóhivatala pedig azzal, hogy a hírlappéldányokat a nyugta kapasan ide terjessze be.

A kártalanítási eljárás foganatosításáról a kir. törvényszék Havas Lajos kir. törvényszéki bírót bizza meg.

Nyitrán 1912. évi április hó 16. A nyitrai kir. törvényszék mint polgári bíróság.

Dr. Adamis

t. jegyző.

78 1-3

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvételnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, — ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Póstáskisasszony,

a ki május hó 1-én Pozsonyban kezdődő póstatanfolyamra jön, barátságos szobát és teljes ellátást kaphat: Háltér, 5. sz. ll. em.

79. 1-1

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindenemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat,

cimadákat, biretumokat,

mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

15 15-62.

JANKELA JÓZSEF

„épület- és „
díszmű-bádogos

Készít és raktáron tart konyhaberendezéseket, zománczott kék edényeket, fürdőkádakat, angol szobaclosetteket, szabadalmazott John-féle kéménytoldókat és mosógépeket, stb. stb. Elvállal házbefedéseket házi villanycsengők felszerelését, villámhárítókat, vízvezetékek felszerelését és javítását, fekvő- és lógócsatornákat stb. stb. pontosan és mérsékelt áron. : : : :

Nyitra, Hid-u. 14.

(41 11-52)

TELEFON SZÁM 66.

Felhivom a n. é. közönség szives figyelmét vas-, festék-, olaj-árú, faszén-, gázcső- és mindennemű építési anyagok nagyban és kis mennyiségben való eladására. Chamott-tégla és chamott-liszt, gyárak és szeszföldék számára jutányos áron.

„Asbest-tetőpala“ egyedüli árusítója Nyitrán.

Réparavillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rudvas tengelyek, ökörpatkók, mindenféle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cemen, gipsz, izolér lemez, szárító fali asfalt, stukatornád, angol kocsilakk, Weihrauch-féle padlólak, faszén, olaj, por- és kocsifestékek különféle színekben, cilind- és gépolaj, vaselin, patkózsír, carbolínium és egyéb hancikket nagymennyiségben raktáron tartok.

Vidéki rendelések gyorsan s pontosan eszközöltetnek!

Linkenberg József vaskereskedése és építőanyag nagy raktára Nyitra.

52. 8-13.

TELEFON SZÁM 66.

2912. biz. szám.

Hirdetmény.

Bélaudvarnok, Rákosvölgy, Alsóvesztény, Felsővesztény és Nyitra-szucsány községek telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886. XXIX., 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. törvényekben előírt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre esupán az azonosító **1912. évi május hó 2-ik** napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésre nézve okadolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt, a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kioszközlőjék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmek előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átirásra az 1886. XXIX. t. c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak, és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje, és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez úton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedés kedvezményétől is elesnek;

3. azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvántartásilag bejegyezve, úgyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Almássy Simon Dr. **Halaktovics**
betétszerkesztő. (743-3) kir. betétszerk. bíró.

Magyar kir. orsz. központi minta pince aszú, szamorodni, csemege és asztali borok; továbbá kitűnő minőségű palack borok nálam kaphatók.

Tokaji aszú	K. 5.-
Tokaji "	" 4.-
Tokaji "	" 3.20
Tokaji szamorodni (édes)	" 3.40
Tokaji " (nem édes)	" 2.-
Neszemlyei bor fehér	K. 1.30
Ermelleki "	" 1.30
Muskotályi "	" 2.-
Leányka "	" 2.-
Szekszárdi vörös	" 1.50
Villányi "	" 1.50

Zobori palack-borok:

1 liter zobori asztali	K. .90
" " zobor gyöngye	" 1.20
" " zobori rizling	" 1.30
" " burgundi vörös	" 1.40

Ures literes palackot 10 fill. visszaveszek.

Pécs Ede
kereskedő és szőlőbirtokos
Nyitrán.

Friss töltésű ásványvizeim megérkeztek!!

Állandó raktáron tartom a következő bor- és gyógyvizeket:

Bilini, Bikszádi, Csizi, Emsi, Gleichenbergi, Gieshübl, Guber, Halli, Karlsbadi vizeket.

Ferenc József, Hunyadi János és Igmándi keserűvizeket. Levico, Marienbadi, Málnás, Margit, Paradi arzen- és savanyúvizeket.

Preblau, Rohitsi, Roncegno, Salvator, Seltersi és Szántói vizeket.

Forrás termékekből a Darkauji jódsót és a Mattoni-féle Moorsót.

Áraim a lehető legjutányosabbak! (61 5-6)

Az olyan gyógyvizeket, melyek csak ritkán lesznek használva raktáron nem tarthatok, kiváncsra azonban készséggel meghozatom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek.

Ugyanott egy értelmes és ügyes fiú tanulóknak felvétetik.

Széchenyi Sándor, kereskedő Nyitrán.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 29. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően s higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrásztermét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkákat, úgymint: loknikat, frizeteket, frufukát, hajbetéteket, egész és félpárokákat, hajfonatokat, női fésülést, haj és szakálfestést, tyukszemvágást jutányos áron.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Vidéki megrendeléseket pontosan a beküldött hajminta szerint lelkiismeretesen, : : : tesen, utánvétellel eszközöl. : : :

Hajfestékek nagy választékban minden színben. — Divatos hajmunkák készítése és raktára.

Kész hajfonatok 8 kor., turbán loknik, fűrtchignon 6 koronától feljebb minden létező színben kaphatók. 1 drb. loknikkészítése saját hajból 50 fillér. 142. 33-52.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

WALTHERR GIDA

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészete

Telefon 70-01. Velencei és üveg mozaik intézete Telefon 70-01.

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Készít művészi kivitelű festett

TEPLOMABLAKOKAT

66. 17-52.

velencei és üveg mozaikot a leg egyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos árak mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódsági templom Bács m. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Satoraljaujhely 8 nagy ablak. — Sárospataki fotemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Köhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. Továbbá a Tornyosi, Németprónai és Trecsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. : : : Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. Kívánatra költségemen a helyszínre utazom.

Kitüntette az Orsz. Iparegyesület nagy ezüst érmével és dicsőítő oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ
00000 NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM. 00000

Telefon szám: 144.

158. 28-0.

Telefon szám: 144.

A nagyérdemű közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 kor.-tól 18 koronáig
női divat cipőket 12 kor.-tól 18 koronáig

szállíthatok. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel **Sulgán András** divatcipész, borkereskedő.